

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 9/2013

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Kjetil Sørensen

Klagen gjelder: Forskrift 2004-12-02 nr. 1563 om
billighetserstatning og
forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om
særskilt kompensasjonsordning.
Spørsmål om skadelidte har krav på
kompensasjon tilsvarende 35 G.

Beslutningsdato: 19. november 2013

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge.
Utgifter til juridisk bistand dekkes ikke.

***

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2004-12-02 nr. 1563 om billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner mv., og forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, født ██████████, heretter kalt skadelidte, er oppvokst på ██████████ i ██████████ hvor han gikk 9-årig skole. Deretter tok han utdannelse i tynnplatearbeid i et år på ██████████. Begge foreldre til skadelidte lever, og han har et godt forhold til foreldrene og sine tre søsken. Skadelidte ble separert fra kona i 1978. Han ville gjøre noe annet og dro samme år til ██████████. Skadelidte tjenestegjorde i ██████████ i perioden ██████████ og ██████████ i tiden ██████████.

Av belastende hendelser under tjenesten følger at skadelidte bodde på rom med en medsoldat som ble skutt i hodet da han satt i en åpen lastebil under kolonnekjøring etter ankomst til ██████████. Skadelidte skulle selv vært med på patruljen som medsoldaten var i. Videre beskriver skadelidte episoder hvor leiren ble beskutt. Ved en anledning var det et granatnedslag mens skadelidte befant seg i et dekningsrom. En splint fra granaten hadde gått igjennom vinduet i boligen han bodde i, og hadde truffet sekken til romkameraten. Ved en annen anledning var skadelidte utplassert på en post langs en vei, hvor han hadde fått beskjed om å "ta ██████████" dersom de skjøt seg gjennom en foreliggende observasjonspost. Heldigvis stoppet ██████████ fordi de ikke ville gå på egne tap, selv om de var overlegne med tanke på våpenkapasitet i forhold til de norske styrkene. På vei mot "██████████ enklave" hadde det ved en anledning ligget en Pickup utenfor veien og skadelidte sjekket ut hva som hadde skjedd. Det lå en mann i bilen skutt gjennom frontruten. Dette var en lokal person, angivelig drept på grunn av en lokal feide. Det gjorde sterkt inntrykk på skadelidte å se mannen henge over rattet med mye blod. Ved en anledning kjørte skadelidte og en medsoldat til ██████████ hovedlager i byen ██████████, en tur som gikk på tvers av ██████████, helt til kysten. Det var israelske stillinger på høyder ved veien og det ble skutt over byen med grovt artilleri. Skadelidte var redd da det smalt og så røykskyer fra flyangrep, med unntak av områdene hvor ██████████ holdt til.

Etter ██████████ har skadelidte kjørt buss for forskjellige selskaper. De siste 20 årene har han holdt på med bedriftssykling og han sykler rundt 15-20 mil i uken. Han ble i 2002/2003 utsatt for ran. I en periode etterpå arbeidet han i redusert stilling (80%), men har i senere år vært tilbake i full stilling. Skadelidte har fremsatt krav om kompensasjon og billighetserstatning. SPK innhentet medisinsk dokumentasjon og spesialisterklæring i henhold til mandatet for ordningen fra psykiater Baard Greve ved Sandvika nevrosenter.

Dr. Greve la til grunn at skadelidte oppfyller kriteriene for diagnosen F33.0 Tilbakevendende depressiv lidelse, aktuell episode mild og kriteriene for bidiagnosen blandet angstlidelse F40.1 Sosial fobi. Videre konkluderte spesialisten med at det ikke foreligger årsakssammenheng mellom tjenesten i ██████████ og skadelidtes aktuelle psykiske lidelse i dag. I dette ligger at det er sannsynlig at skadelidte ville ha utviklet psykiske problemer selv om han ikke hadde tjenestegjort i ██████████. Skadelidtes symptombylde vurderes primært å henge sammen med at han er lei av jobben som bussjåfør. Hans symptombylde vurderes også å kunne være brosymptomer fra ranet i 2002/2003, eventuelt også i kombinasjon med sistnevnte.

Skadelidte fikk ved SPKs vedtak av 4. oktober 2012 avslag på søknad om billighetserstatning og kompensasjon, fordi det ikke foreligger årsakssammenheng mellom skadelidtes plager og tjenesten, og fordi det ikke er sannsynliggjort at det foreligger ervervsmessig uførhet, idet skadelidte er i 100 % arbeid i dag. Skadelidte har ved brev av 25. oktober 2012 påklaget vedtakene, og gitt en utfyllende begrunnelse i brev av 31. januar 2013, som i det vesentlige bygger på at skadelidte, mener at formålet med kompensasjonsordningen og billighetsforskriften taler for at han bør gis erstatning, selv om ikke vilkårene for billighetserstatning eller kompensasjon er oppfylt. SPK har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og saken er sendt frem for klagebehandling.

Skadelidte og hans advokat møtte for Klagenemnda under behandling av klagen og fremholdt kravet om at skadelidte har krav på billighetserstatning og/eller kompensasjon.

2. Nemndas vurdering

Skadelidte har for nemnda anført at han er berettiget til ytelser under billighetserstatningsordningen og kompensasjonsordningen ut fra rene formålsbetraktninger. Han har videre anført at han er berettiget til kompensasjon på fordi han ville ha arbeidet utover 100% stilling, fordi han tidvis er syk og fordi han en periode arbeidet i redusert stilling.

Formålet med billighetserstatningsordningen er angitt i forskriften av 2004 § 1, hvor det fremgår at *"formålet er å yte økonomisk støtte til personer som får psykiske belastningsskader som følge av tjenestegjøring i internasjonale operasjoner"*. Formålet med kompensasjonsordningen fremgår av forskriften av 2009 § 1, hvor det heter at *"Formålet med forskriften er å gi økonomisk kompensasjon til tilsatt eller tidligere tilsatt militært personell i Forsvarsdepartementet med underliggende etater, som har pådratt seg en psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i en internasjonal operasjon"*.

Det er ikke tilstrekkelig at den skadelidte faller innenfor forskriftenes formålsbestemmelser. Den skadelidte må i tillegg oppfylle de vilkår som er nedfelt i forskriftene.

Vilkår for billighetserstatning fremkommer av forskriften av 2004 § 3, hvor det fremgår at *"Erstatning gis til personer som er påført en psykiske belastningsskade som følge av internasjonal operasjon. Den psykiske belastningsskaden må i tillegg medføre en varig medisinsk invaliditet tilsvarende 15% eller mer"*.

Vilkår for ytelse etter kompensasjonsforskriften forutsetter at man er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Det er videre et vilkår at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet, jf. forskriften av 2009 § 3.

Så vel skadelidte som SPK har lagt den innhentede spesialisterklæringen til grunn for sine vurderinger. Den sakkyndige har konkludert med at den skadelidte verken har en medisinsk invaliditet eller en ervervsmessig uførhet. Av spesialisterklæringen fremgår det videre at skadelidtes aktuelle og dominerende psykiske plager i form av tilbakevendende depresjon ikke er årsaksmessig knyttet til tjenesten.

Et vilkår for å få kompensasjon er at skadelidte er blitt påført en psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Av den innhentede spesialisterklæringen fremgår det at skadelidtes aktuelle og dominerende psykiske plager i form av tilbakevendende

depresjon ikke er årsaksmessig knyttet til tjenesten. Den sakkyndige finner at skadelidtes symptombilde primært har sammenheng med at skadelidte er lei av jobben som bussjåfør, og hans depresjon og blandet angstlidelse kan være brosymptomer fra ranet i 2002/2003. Det er således lite holdepunkter for å si at FN-tjenesten er en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for en eventuell ervervsuførhet. Nemnda finner dog ikke grunn til å gå nærmere inn på dette, da de øvrige vilkårene under enhver omstendighet ikke er oppfylt.

Den sakkyndige konkluderer med at den medisinske invaliditeten er 0%. Forutsetningen for utbetaling under billighetserstatningsordningen er at den medisinske invaliditet er 15% eller mer. Vilkåret for billighetserstatning er dermed ikke til stede.

Forutsetningen for utbetaling under kompensasjonsordningen er at det foreligger en varig ervervsmessig uførhet. Begrepet ervervsmessig uførhet er den samme etter trygderetten og erstatningsretten. Det er et rent økonomisk begrep og knytter seg til den enkeltes evne til å arbeide i et hvilket som helst yrke. En prosentvis varig reduksjon av ervervsevnen vil gi tilsvarende prosentvis utbetaling under kompensasjonsordningen.

Skadelidte kjørte buss før tjenesten og fortsatte å gjøre det etter tjenesten. Han arbeider i 100 % stilling, og han er i tillegg tillitsvalgt. På fritiden driver han meget aktivt med sykkelritt og har 15-20 treningstimer i uken.

Formålet med kompensasjonsordningen er å gi kompensasjon på grunn av bortfall av inntekt. Skadelidte har i forbindelse med fremmøte for nemnda anført at han ville ha jobbet mer enn 100% om han ikke hadde vært i tjeneste. Det er ikke fremlagt dokumentasjon som tilsier at skadelidte rent faktisk arbeidet mer enn 100% før tjenesten og at han dermed hadde en større ervervsevne da enn nå. Skadelidte har ikke utdypet nærmere hva arbeid utover 100% skulle bestå i eller hvilket omfang det skulle ha. Ut fra skadelidtes beskrivelser av arbeid som bussjåfør i 100% stilling, arbeid som tillitsvalgt samt meget omfattende sykkeltraining med 15-20 timers trening i uken, finner ikke nemnda det sannsynliggjort at skadelidtes ervervsevne er redusert.

Skadelidte opplyste for nemnda at han opp gjennom årene har vært sykmeldt i korte perioder på grunn av spenningshodepine. Nemnda finner grunn til å bemerke at korte sykemeldingsperioder ikke utgjør *varig* ervervsmessig uførhet. Slikt fravær kompenseres gjennom alminnelige trygderettigheter i form av sykepenger, evt. dekkes det av arbeidsgiver om sykefraværene ligger innenfor arbeidsgiverperioden. Slikt fravær danner således ikke grunnlag for kompensasjon etter forskriften, idet det ikke er å anse som varig ervervsuførhet. Et slikt fravær medfører ikke et økonomisk tap for skadelidte.

Skadelidte har videre anført at han en periode måtte redusere sin stilling til 80% fordi han følte seg utslitt. Det er uenighet om dette skyldes ranshendelsen som fant sted i umiddelbar tilknytning til stillingsreduksjonen, eller om dette er knyttet til tjenesten. Det er dog underordnet det faktum at skadelidte pr i dag er tilbake i fullt arbeid og således under enhver omstendighet ikke er varig ervervsufør. Forutsetning for kompensasjon er at man er varig ervervsufør på vedtakstidspunktet. Pr i dag er skadelidte i fullt arbeid.

Nemnda finner etter dette at det er åpenbart at skadelidte ikke tilkommer erstatning verken etter billighetsforskriften eller etter kompensasjonsforskriften.

For klageomgangen er det lagt frem et krav på totalt kr. 14 800,- inkl. mva. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk

bistand i anledning saken. Slik saken er presentert for nemnda er det åpenbart at klagen ikke kunne føre frem. Det er ikke kommet nye opplysninger i saken etter at SPK traff sitt vedtak. Nemnda finner på denne bakgrunn at utgiftene til juridisk bistand ikke anses rimelige og nødvendige.

Skadelidte har i tillegg fremlagt krav om dekning av tapt arbeidsfortjeneste. Forskriftene hjemler ikke rett til slik erstatning.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge.

Utgifter til juridisk bistand for klageomgangen dekkes ikke. Tapt arbeidsfortjeneste er ikke omfattet av forskriftene.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 10. desember 2013

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder